Basisondersteuning hoogbegaafde leerlingen – checklist

ProfiPendi
Passend Samen • Ieder kind doet mee!

Deze checklist beschrijft manieren waarop je de basis-ondersteuning aan (hoog-)begaafde leerlingen kan uitvoeren.
De basisondersteuning van (hoog-)begaafde leerlingen bestaat uit 5 onderdelen: signaleren, leerstof in het tempo van de leerling, begeleiding, peer contact en ondersteuning. Daarnaast zorgt beleid voor een basis van waaruit je werkt en verankering in je school. Bij ieder punt worden goede mogelijkheden beschreven.

Je kunt deze checklist op verschillende manieren gebruiken, bijvoorbeeld
- Als bron van inspiratie of ideeën voor in je groep
- Als tool om je onderwijs te evalueren en dit doelgericht verder door te ontwikkelen
- Als overzicht van je ondersteuningsaanbod (invullen en delen met ouders)

Scan de QR-code om dit document te downloaden

1. Er wordt structureel ingezet op het signaleren van begaafde leerlingen.

Hoe signaleer je mogelijke (hoog-)begaafdheid?	Bijna nooit	Soms	Bijna altijd
Wanneer leerlingen (zeer) goed scoren	○	○	○
Wanneer ouders dit aangeven	○	○	○
Als hierover informatie wordt gegeven bij de overdracht (bijvoorbeeld vanuit kinderopvang / de vorige school)	○	○	○
Doordat we er in de aanmeldprocedure actief naar vragen	○	○	○
Door observatie door de HB specialist op school	○	○	○
Wanneer leerlingen opvallen door hun gedrag of manier van doen in de klas (de vragen die ze stellen, de antwoorden die ze geven, humor, creativiteit etc)	○	○	○
Door uitdagend werk aan te bieden en te kijken hoe leerlingen dit oppakken (stimulerend signaleren)	○	○	○
Doordat een signaleringsinstrument wordt ingezet als een leerling vastloopt	○	○	○
Doordat in één groep alle leerlingen standaard gescreend worden met een signaleringsinstrument (bijvoorbeeld screening voor deelname aan de (bovenschoolse) plusklas)	○	○	○
Doordat alle leerlingen in elke bouw standaard gescreend worden met een signaleringsinstrument	○	○	○
Overig, namelijk ...			

Hoe zou je de signalering van (hoog-)begaafde leerlingen op je school verder willen versterken?

2. De lesstof wordt structureel aangepast aan het leertempo en de leerbehoefte van de leerling.

Hoe bepaal je of een leerling een gecompact aanbod krijgt	Bijna nooit	Soms	Bijna altijd
Als blijkt dat de leerling (vrijwel) geen fouten maakt in de opdrachten	○	○	○
Als de leerling hoge resultaten haalt	○	○	○
Als het welbevinden van de leerling onder druk lijkt te staan	○	○	○
Door voorafgaand aan de instructie vast te stellen wat leerlingen al weten (bijvoorbeeld met wisbordjes)	○	○	○
Door aan het begin van een blok vast te stellen welke lesdoelen de leerling al beheerst, bijvoorbeeld door voortoetsen	○	○	○
Als we van tevoren al verwachten dat deze leerling minder oefening nodig zal hebben om zich de lesstof eigen te maken	○	○	○
Overig, namelijk ...	○	○	○

Op welke manier compact je het werk voor de leerling?	Bijna nooit	Soms	Bijna altijd
De leerling maakt standaard maar een deel van de opdrachten (bijvoorbeeld 90% of 50%)	○	○	○
We gebruiken hiervoor de richtlijnen vanuit de methode en/of DHH	○	○	○
We bieden maatwerk door de hoeveelheid oefening af te stemmen op de leerling in overleg met de leerling	○	○	○
Overig, namelijk ...	○	○	○

Wat bied je aan als verrijkingswerk?	Bijna nooit	Soms	Bijna altijd
Verrijkingswerk dat bij de methode hoort (Sprinters, Meesterwerk, plusbladen,...)	○	○	○
Werk uit een verrijkingsmethode bij een basisvak (bv Rekentijgers, Briljant, Taal(eigen)wijs)	○	○	○
Opdrachten vanuit de plusklas	○	○	○
Vakoverstijgende opdrachten (bijvoorbeeld Zinder, webkwesties, projecten, 40 vragen voor verrijking, denk-doe mappen, Kleuteruni-versiteit, Slimme kleuters)	○	○	○
Een extra vak, zoals filosoferen, een vreemde taal, programmeren	○	○	○
Verrijking binnen thema's door stellen van hogere orde denkvragen, hogere eisen aan het resultaat en/of door ruimte te bieden voor verder onderzoek	○	○	○
Verrijkingswerk passend bij de interesses en/of groeidoelen van de leerling	○	○	○
Overig, namelijk ...	○	○	○

Hoe zou je het compacten en verrijken op je school verder willen versterken?

3. De leerling ontvangt begeleiding bij en feedback op het verrijkingswerk.

Wanneer en hoe geef je de leerling uitleg en feedback bij het verrijkingswerk?	Bijna nooit	Soms	Bijna altijd
De leerling kan bij de plusleerkracht terecht met vragen (bijvoorbeeld op een vast moment in de week, of via mail)	○	○	○
Dat gebeurt in de eigen groep, door de leerkracht of iemand anders	○	○	○
De leerling kan terecht bij andere leerlingen die hetzelfde verrijkingswerk maken	○	○	○
Minimaal 1x per week; zowel instructie als feedback/ feed forward	○	○	○
Feedback met aandacht voor zowel inhouds- als vaardigheidsdoelen van de leerling	○	○	○
In de plusklas en de groep gebruiken we dezelfde "taal" in onze feedback (bijvoorbeeld termen als breinkracht, leerkuil, mindset)	○	○	○
Feedback op het rapport / portfolio	○	○	○
Overig, namelijk ...			

Hoe zou je instructie en feedback bij het verrijkingswerk verder willen versterken op je school?

4. De leerling krijgt waar nodig ondersteuning bij het ontwikkelen van vaardigheden.

Hoe help je een leerling bij het verder ontwikkelen van bijvoorbeeld executieve, sociale en/of studievaardigheden en een groei mindet / leerhouding?	Bijna nooit	Soms	Bijna altijd
Dit doen we structureel in de eigen groep door de eigen leerkracht door leerlingen hierop te coachen als ze er tegenaan lopen	○	○	○
Hiervoor gebruiken we speciaal lesmateriaal	○	○	○
Dit doen we structureel in de plusklas op school	○	○	○
Dit doen we in de bovenschoolse plusklas	○	○	○
We geven individuele ondersteuning door IB-er of onderwijsassistent	○	○	○
We geven individuele ondersteuning door HB specialist, talentcoach etc.	○	○	○
We bieden ondersteuning aan de hele groep middels een klassikaal / schoolbreed programma	○	○	○
Overig, namelijk ...	○	○	○

Hoe zou je de ondersteuning bij het ontwikkelen van vaardigheden verder willen versterken op je school?

5. De leerling werkt waar mogelijk samen met ontwikkelingsgelijken.

Hoe geef je leerlingen de mogelijkheid om samen te werken met ontwikkelingsgelijken?	Bijna nooit	Soms	Bijna altijd
In een groepje in de eigen klas	○	○	○
In een groepje van verschillende klassen, op de gang/buiten het lokaal	○	○	○
In de plusklas op school	○	○	○
In de bovenschoolse plusklas	○	○	○
Overig, namelijk ...			

Hoe zou je het contact met ontwikkelingsgelijken op je school verder willen versterken?

6. Het onderwijs aan hoog- en meerbegaafde leerlingen is vastgelegd in het beleid van de school.

Wat staat er op je school op papier over het onderwijs aan (hoog-)begaafde leerlingen?	(Bijna) niet	Op papier	Levend
Onze schoolvisie op hoogbegaafdheid	○	○	○
Een beschrijving van deze doelgroep	○	○	○
Onze doelen met onderwijs aan (hoog-)begaafde leerlingen	○	○	○
Ons beleid voor kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong	○	○	○
Een stappenplan voor signalering	○	○	○
Een (HGW) stappenplan voor compacten en verrijken	○	○	○
Beschrijving van taken en rollen en de toewijzing ervan binnen het team	○	○	○
Een HB specialist als vast onderdeel van de formatie	○	○	○
Een HB specialist met taakuren als vast onderdeel van de formatie	○	○	○
Overig, namelijk ...			

Hoe wordt gezorgd voor de bekendheid van jullie beleid rondom (hoog-)begaafde leerlingen?	(Bijna) niet	Op papier	Levend
Het is te vinden op de website van onze school	○	○	○
Het is te vinden via de website van ons bestuur	○	○	○
Wij geven dit aan ouders bij de intake	○	○	○
Wij geven dit aan ouders wanneer er sprake is van (hoog-) begaafdheid	○	○	○
Wij agenderen dit 2x per jaar op het team-/ bouwoverleg	○	○	○
Wij evalueren dit tenminste elke 2 jaar en stellen bij waar nodig	○	○	○
Wij geven dit aan alle nieuwe collega's	○	○	○
Overig, namelijk ...			

Hoe zou je dit beleid op je school verder willen versterken?